



2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Α' Γενικού Λυκείου

Σάββατο 08 Απριλίου 2023 | Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

1^ο υποερώτημα

Στο κείμενο παρουσιάζονται τα αρνητικά αποτελέσματα της κατάχρησης του διαδικτύου και των «έξυπνων» κινητών στους σύγχρονους εφήβους. Αναλυτικότερα, οι νέοι αυτοί αντιμετωπίζουν ψυχολογικά προβλήματα και διαταραχές συμπεριφοράς. Ιδιαίτερα τα κορίτσια εμφανίζουν καταθλιπτική συμπεριφορά και αδυναμία να κοιμηθούν λόγω της πολύωρης ενασχόλησής τους με τα κοινωνικά δίκτυα. Τέλος, κατά τον συγγραφέα, οι έφηβοι αυτοί απομονώνονται κοινωνικά και, λόγω της τεχνολογικά διαμεσολαβημένης επικοινωνίας, αδυνατούν να κατανοήσουν τα συναισθήματα των άλλων.

2^ο υποερώτημα

- **Αυτό:** η αντωνυμία συνδέει την πρώτη με τη δεύτερη περίοδο λόγου, καθώς αναφέρεται στα γεγονότα ότι οι έφηβοι της Γενιάς Z περνούν τον χρόνο τους με το κινητό τους τηλέφωνο, απομονωμένοι στα δωμάτιά τους
- **όπως:** διαρθρωτική λέξη που δηλώνει τρόπο / αναλογία
- **λόγω:** διαρθρωτική λέξη που δηλώνει αιτιολόγηση
- **αν και:** διαρθρωτική λέξη που δηλώνει εναντίωση
- **πάντως:** διαρθρωτική λέξη που δηλώνει έμφαση / επιβεβαίωση



3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Ενδεικτικοί τρόποι ή γλωσσικές επιλογές που διασφαλίζουν την αντικειμενική παράθεση των συνεπειών της κατάχρησης του κινητού τηλεφώνου και του διαδικτύου στη ζωή των εφήβων της Γενιάς Z (ζητούνται τρεις):

- **τρίτο ρηματικό πρόσωπο** (π. χ. *έχουν γίνει αρκετές απόπειρες, υπάρχουν πολλά δεδομένα* κ.ά.). Με τη χρήση αυτού του ρηματικού προσώπου αναδεικνύεται η αντικειμενικότητα του συγγραφέα, προσδίδεται επισιμότητα στον λόγο και παρουσιάζονται απόψεις ως ευρέως αποδεκτές αλήθειες. Τέλος, προσδίδεται ακρίβεια στον λόγο, καθώς τις περισσότερες φορές αναφέρεται το υποκείμενο των ρημάτων, δηλαδή ο δράστης της ενέργειας.
- **χρήση ρημάτων σε Παθητική σύνταξη**, (π. χ. *συζητηθεί, ερευνηθεί* κ. α.) που προσδίδει ποικιλία και επισιμότητα στον λόγο και αναδεικνύει την αντικειμενικότητα του συγγραφέα.
- **αναφορά σε απόψεις ειδικών** (π. χ. *η άποψη της Αμερικανίδας ψυχολόγου Τζίν Μ. Τουέντζ*). Με την επίκληση στην αυθεντία ενισχύεται η αξιοπιστία της επιχειρηματολογίας, αφού αυτή δεν βασίζεται σε προσωπικές απόψεις, αλλά σε γνώμες ειδικών. Παράλληλα, ο συγγραφέας αναδεικνύει την ευρυμάθειά του και την καταλληλότητά του να αναλύσει το υπό εξέταση θέμα και ο δέκτης καθίσταται ανήμπορος να αμφισβητήσει τα γραφόμενα, επειδή αποτελούν απόψεις ειδικών στο θέμα.
- **αναφορά σε μελέτες** (π. χ. *υπάρχουν, πάντως, μελέτες ...*). Οι μελέτες (ως τεκμήρια) ενισχύουν την αξιοπιστία της επιχειρηματολογίας και αποδεικνύουν ότι ο συγγραφέας δεν βασίζεται σε αυθαίρετα προσωπικά συμπεράσματα αλλά σε έγκυρες πηγές και αναλύσεις.
- **παράθεση στατιστικών δεδομένων** (π. χ. *τα στατιστικά του Υπουργείου Υγείας των ΗΠΑ*). Οι αναφορές σε στατιστικά δεδομένα (ως τεκμήρια) ενισχύουν την αξιοπιστία της επιχειρηματολογίας και αποδεικνύουν ότι ο συγγραφέας εξάγει συμπεράσματα που στηρίζονται σε αντικειμενικά στοιχεία, που έχουν επεξεργαστεί αρμόδιοι φορείς, και όχι σε τυχαίες προσωπικές παρατηρήσεις.



ΘΕΜΑ Β

Τα αδιέξοδα των σύγχρονων νέων

Πρόλογος:

Με αφορμή μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση που διεξήχθη στην τάξη στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας και αφορούσε τα προβλήματα και τις ανησυχίες των σύγχρονων νέων, έγινε εκτεταμένη αναφορά στον εθισμό των εφήβων στο διαδίκτυο. Πράγματι, το πρόβλημα αυτό είναι πολύ σοβαρό και χρήζει περαιτέρω ανάλυσης και διερεύνησης, καθώς μαστίζει σήμερα τους εφήβους. Παρόλα αυτά, δεν θα πρέπει να μείνουν ασχολίαστα και άλλα σοβαρά κοινωνικά προβλήματα, που ταλανίζουν τη νεολαία σήμερα και την απασχολούν ιδιαίτερα. Αυτά είναι τα θέματα που η συντακτική ομάδα της εφημερίδας αποφάσισε να θίξει στο παρόν άρθρο, για να βοηθήσει τους μαθητές του σχολείου να καταλήξουν σε οριστικά συμπεράσματα για τα ζητήματα που τους απασχόλησαν στην τάξη.

Απάντηση α' ερωτήματος:

Πολύ σοβαρό πρόβλημα ο εθισμός στο διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, γιατί:

- Περιορίζει την κοινωνικότητα των νέων και τους καθιστά εσωστρεφείς, αφού εθίζονται στη διαδικτυακή - εικονική πραγματικότητα και αποξενώνονται από τον κοινωνικό τους περίγυρο. Έτσι, η κοινωνική συναναστροφή αντικαθίσταται από τη διαδικτυακή επικοινωνία με τους φίλους - το άτομο στερείται τα οφέλη της διαπροσωπικής επικοινωνίας, εγκλωβίζεται στο σπίτι του και συνάπτει επιδερμικές σχέσεις, αφού έχει τη δυνατότητα να υποκρίνεται, όντας «κρυμμένο πίσω από μια οθόνη», και να παρουσιάζει μια εξιδανικευμένη εικόνα του εαυτού του ή να γνωρίζει άτομα που κάνουν κάτι αντίστοιχο.
- Οι χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης υποκρίνονται ότι είναι ευτυχημένοι, ακόμη και αν κάτι τέτοιο δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα - αναρτούν φωτογραφίες, για να πείσουν τους διαδικτυακούς φίλους τους ότι αντλούν ικανοποίηση από τη ζωή τους - παρακολουθούν εμμονικά τα σχόλια των άλλων χρηστών κάτω από τις φωτογραφίες, για να βεβαιωθούν ότι αυτοί πείστηκαν για την επίπλαστη ευτυχία τους.
- Προκαλεί αποπροσανατολισμό, αφού τα μέσα αυτά βομβαρδίζουν τον χρήστη με πληθώρα πληροφοριών, τις οποίες αυτός αδυνατεί να αξιολογήσει και να



2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

αποκωδικοποιήσει ορθά – ο νέος θύμα παραπληροφόρησης, γιατί συχνά πιστεύει άκριτα θεωρίες συνωμοσίας που διαδίδονται στο διαδίκτυο.

- Ευνοεί την εγκληματική δράση και την εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς ή τη διάδοση ακραίων απόψεων. Στο πλαίσιο αυτό οι χρήστες του διαδικτύου πέφτουν θύματα εκβιασμών και εκφοβισμού, αφού η ανωνυμία και η πλαστοπροσωπία που χαρακτηρίζουν τα κοινωνικά δίκτυα επιτρέπουν την άσκηση ψυχολογικής βίας εις βάρος ευάλωτων συναισθηματικά και ψυχικά ατόμων.
- Παρέχει τη δυνατότητα της εκμετάλλευσης / υπεξαίρεσης προσωπικών δεδομένων από επιτήδειους χρήστες του διαδικτύου. Αυτό συμβαίνει, γιατί ο χρήστης των μέσων αυτών παρασύρεται και κοινοποιεί πολύ συχνά προσωπικά του δεδομένα, όπως είναι οι φωτογραφίες ή τα στοιχεία των πιστωτικών του καρτών, τα οποία μπορούν να υποκλέψουν κακόβουλοι χρήστες.
- Συχνά στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κοινοποιούνται κείμενα με πορνογραφικό, προπαγανδιστικό, σεξιστικό ή ρατσιστικό περιεχόμενο, το οποίο μπορεί να επηρεάσει νέους ή και μεγαλύτερης ηλικίας, αλλά χαμηλότερου μορφωτικού επιπέδου, χρήστες, με αποτέλεσμα τη μύησή τους σε επικίνδυνες και αντικοινωνικές ιδεολογίες.

Απάντηση β' ερωτήματος:

Άλλα πολύ σοβαρά κοινωνικά προβλήματα που ταλανίζουν τους ώριμους και ευαισθητοποιημένους νέους σήμερα:

- **Δυσλειτουργία εκπαιδευτικού συστήματος:** αναχρονιστικές μέθοδοι διδασκαλίας – αδυναμία εκπαιδευτικού συστήματος να παράσχει γνώσεις συμβατές με την αγορά εργασίας – ακατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή και έλλειψη καταρτισμένου εκπαιδευτικού προσωπικού τόσο στα σχολεία της πόλης όσο και στα σχολεία της υπαίθρου – χρησιμοθηρική προσέγγιση της γνώσης και βαθμοθηρία
- **Ανεργία – αδυναμία μελλοντικής επαγγελματικής αποκατάστασης νέων:** ανύπαρκτος επαγγελματικός προσανατολισμός – αύξηση δεικτών ανεργίας – κορεσμένα τα δημοφιλή επαγγέλματα
- **Ενδεχόμενο διεξαγωγής πυρηνικού πολέμου και τρομοκρατία:** αποδυνάμωση του ειρηνευτικού ρόλου των διεθνών οργανισμών – νάρκοθέτηση της παγκόσμιας ειρήνης εξαιτίας της ιμπεριαλιστικής πολιτικής των ισχυρών κρατών – εκδηλώσεις τυφλής τρομοκρατικής βίας – θρησκευτικός φανατισμός και εθνικισμός



2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

- **Καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων:** αύξηση κρουσμάτων ρατσισμού και εθνικισμού – εργασιακή εκμετάλλευση ανηλίκων – άνιση κατανομή του πλούτου – καταστρατήγηση γυναικείων δικαιωμάτων σε χώρες της Ανατολής – φτώχεια και εξαθλίωση στον Τρίτο κόσμο
- **Καταστροφή του περιβάλλοντος:** κλιματική αλλαγή και υπερθέρμανση του πλανήτη – εξάντληση φυσικών πόρων – αύξηση του όγκου των απορριμμάτων – καταστροφή των δασών – ατμοσφαιρική ρύπανση – εξαφάνιση ζωικών ειδών

Επίλογος:

Από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι νέοι έρχονται σήμερα αντιμέτωποι με πολλαπλά προβλήματα. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να είναι απαισιόδοξοι και απογοητευμένοι. Αν απεξαρτηθούν από τον εθισμό τους στο διαδίκτυο, συστρατευθούν και συνεργαστούν, μπορούν να καταφέρουν να αλλάξουν το μέλλον τους, που διαγράφεται δυσίωνα, και να διεκδικήσουν μια καλύτερη ζωή με αισιόδοξη προοπτική.

ΘΕΜΑ Γ

Το προς εξέταση ποίημα ανήκει στην παραδοσιακή ποίηση. Ένα βασικό χαρακτηριστικό της παραδοσιακής ποίησης είναι η **λογική σύνδεση του θέματος με τον τίτλο του ποιήματος**. Πράγματι, το ποίημα τιτλοφορείται «**Στον γιο μου**». Ο τίτλος είναι αντιπροσωπευτικός του περιεχομένου του ποιήματος, γιατί σε ολόκληρο το ποίημα το ποιητικό υποκείμενο, δηλαδή η μητέρα, απευθύνεται σε β' ενικό πρόσωπο στον γιο της και του κάνει μια εκ βαθέων εξομολόγηση, αναλύοντας τα συναισθήματα που νιώθει με αφορμή την ενηλικίωση και τον οριστικό απογαλακτισμό του (**Ω γιε μου εσύ!, Τι γρήγορα μεγάλωσες! και πώς να το πιστέψω, σε βλέπω να γοργοπερνάς αδιάκοπα από μπρος μου**). Επίσης, γνώρισμα της παραδοσιακής ποίησης αποτελεί η **λογική ανάπτυξη του θέματος του ποιήματος**. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το ποιητικό υποκείμενο – η μητέρα – απευθύνεται στον γιο της, για να εκφράσει τη θλίψη της για τον αποχωρισμό τους (**τώρα μού ανοίγεις τα φτερά ... τα φιλιά μου**). Αρχικά, παρουσιάζει σημαντικές αναμνήσεις τις οποίες έχει από το παιδί της (**εσέ, που λίγο ... αδιάκοπα από μπρος μου**), έπειτα εκφράζει την απόγνωση της για τον αποχωρισμό, στη συνέχεια αποφασίζει να στηρίξει την απόφαση του παιδιού της να



2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

ανεξαρτητοποιηθεί (την άγια θύρα ... πνίγω), φροντίζοντας, όμως, πάντα να εξωτερικεύει τη θλίψη της για τη νέα πραγματικότητα, που θα την καταδικάσει σε μια θλιβερή ζωή (τώρα σε χάνω ... και να με ζώνει). Τέλος, στο ποίημα εντοπίζονται ποικίλα σχήματα λόγου (εικόνα: με το αναμμένο ... λινό φορεματάκι, μεταφορά: της παιδικής ζωούλας σου ξεθάβω τα κομμάτια, παρομοίωση: Ω διάφανο αγριολούλουδο βγαλμένο απ' την πνοή μου, προσωποποίηση: βλέπω τη νύχτα να 'ρχεται βαριά και να με ζώνει) και δίνεται έμφαση στα μορφολογικά χαρακτηριστικά του, αφού αποτελείται από δίστιχες στροφικές ενότητες, που χαρακτηρίζονται από ζευγαρωτή ομοιοκαταληξία. Επίσης, το μέτρο είναι ιαμβικό, αφού κάθε άτονη συλλαβή ακολουθείται από μια τονισμένη, ενώ κάθε στίχος αποτελείται από 15 συλλαβές. Από τα παραπάνω στοιχεία συνάγεται εύκολα το συμπέρασμα ότι το υπό εξέταση ποίημα περιλαμβάνει τα βασικά χαρακτηριστικά των ποιημάτων της παραδοσιακής ποίησης και εύλογα κατατάσσεται στην κατηγορία αυτή.

ΘΕΜΑ Δ

Στο προς εξέταση ποίημα παρουσιάζονται το συναισθηματικό κλίμα και οι αντιδράσεις μιας μητέρας στο γεγονός της ενηλικίωσης του παιδιού της. Αναλυτικότερα, η μητέρα – ποιητικό υποκείμενο προβαίνει σε νοσταλγική αναπόληση της παιδικής ηλικίας του γιου της («μου ζέσταινες τα γόνατα», «φωτίζοντας βαθιά τη σκοτεινιά μου», «της παιδικής ζωούλας σου ξεθάβω τα κομμάτια»), για να αναδείξει την τρυφερότητα με την οποία αντιμετώπιζε πάντα το παιδί της («γλυκό σου προσωπάκι»). Έπειτα, εκφράζει την έκπληξή της για την απότομη ενηλικίωση του παιδιού της («Τι γρήγορα μεγάλωσες!») και τα αισθήματα θλίψης, μελαγχολίας και απαισιοδοξίας που νιώθει εξαιτίας του αποχωρισμού της από αυτό («φεύγεις μακριά μου», «αφήνεις το σπιτάκι», «αφήνεις τα φιλιά μου», «δακρυσμένα μάτια», «τον καημό μου πνίγω», «βλέπω τη νύχτα να 'ρχεται βαριά και να με ζώνει»). Οι αναμνήσεις της την πληγώνουν, γιατί της θυμίζουν πόσο γρήγορα πέρασαν τα χρόνια («εσέ, που λίγο ... φορεματάκι») και πόσα ακόμη συναισθήματα θα ήθελε να μοιραστεί με το παιδί της. Παρόλα αυτά, είναι διατεθειμένη να αποχαιρετήσει τον γιο της και να τον αφήσει να ζήσει τη νέα του ζωή απερίσπαστος, όσο και αν αυτό την πληγώνει («Την άγια ... πνίγω»).

Κατά τη γνώμη μου, είναι δικαιολογημένη η αντίδραση της μητέρας ως έναν βαθμό, γιατί αποχωρίζεται το παιδί της. Ωστόσο, θα έπρεπε να χαιρέται, επειδή το παιδί της ανοίγει τα φτερά του και προσπαθεί να ζήσει όπως θέλει, προσπαθεί δηλαδή



2023 | Απρίλιος | Φάση 3 | Διαγωνίσματα Επανάληψης

«να ιδεί, ν' αγγίξει, να γευτεί της γης όλο το μέλι». Εξάλλου, πιστεύω ακράδαντα ότι σκοπός των γονέων είναι να προετοιμάσουν τα παιδιά τους για την ενήλικη ζωή και να τους παράσχουν αμέριστη συναισθηματική στήριξη και όλα τα απαραίτητα εφόδια, ώστε να ζήσουν ανεξάρτητα και να ευτυχίσουν στη ζωή τους.

ΕΙΝΑΣΤΕ ΜΕΣΑ